

СІМ'Я І ДІТИ: РЕЗУЛЬТАТИ СПЕЦІАЛЬНОГО СОЦІАЛЬНО- ДЕМОГРАФІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Abstract. The distribution of the answers of respondents of an All-Ukraine representative poll of the adult population of the reproductive age to questions of the form, which is developed by the Institute of Demography and Social Research of the NAS of Ukraine, by the program of studies of the problems of modern Ukrainian families and the state of children is presented. The results of the poll represent the contemporary attitude of the Ukrainians to the values of family, marriage, birth and education of children, and to the settlement system for the children deprived of parents' care.

Програма дослідження розроблена
Інститутом демографії та соціальних досліджень.
Опитування проведено Центром "Соціальний моніторинг".
Дослідження здійснено за сприяння Благодійного фонду "Розвиток України".

Цільова група: населення України віком від 15 до 49 років.

Тип дослідження: репрезентативне опитування дорослого населення України методом індивідуального інтерв'ю ("віч-на-віч") за місцем проживання.

Вибіркова сукупність: багатоступенева, територіально-поселенська, стратифікована, репрезентативна для населення України репродуктивного віку за ознаками: тип поселення, стать, вік, область.

Загальна кількість опитаних склала 3112 респондентів.

Відбір респондентів здійснювався маршрутним методом за місцем проживання респондента, згідно квоти за наступними ознаками: 1. Стать; 2. Вік.

Термін опитування: квітень 2008 року.

Опитування проведено у 129 населених пунктах України: 77 містах та 71 селах.

Розподіл відповідей подається у відсотках.

МОНІТОРІНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

Скажіть, будь-ласка, наскільки важливо для Вас те, що я зараз назву?

	Дуже важливо	Скоріше, важливо	Скоріше, не важливо	Зовсім не важливо	Немає відповіді
Сім'я	86	12	1	0,5	0
Друзі	44	47	8	1	0,4
Вільний час	32,5	50	15	2	0,7
Політика	5	25	41	29	0,7
Робота	54	36	7	3	0,4
Діти	72	17	6	4	0,6
Релігія	16	41	29	13	0,8
Хобі, захоплення	17	47	27	8	1

У цілому, чи можете сказати, що Ви...

Дуже щасливий/а	16
Досить щасливий/а	64
Не дуже щасливий/а	18
Зовсім не щасливий/а	1

Як би Ви могли оцінити фінансове становище своєї родини?

Будь-які покупки можемо зробити в будь-який час	1
Вистачає на харчування, одяг, взуття, дорогі покупки (телевізор, холодильник тощо). Для таких покупок, як нова машина, дачна ділянка тощо, необхідно збирати або позичати гроші	11
Вистачає на харчування, одяг, взуття, інші покупки. Для придбання дорогих речей (велика побутова техніка – телевізор, холодильник, комп'ютер, пральна машина) необхідно збирати або позичати гроші	44
Вистачає на харчування і необхідний одяг, взуття. Для таких покупок, як гарний костюм, мобільний телефон, мала побутова техніка (праска, пилосос тощо), необхідно збирати або позичати гроші, брати кредит	32
Вистачає на харчування. Для придбання необхідного одягу, взуття треба збирати або позичати гроші	10
Змушені заощаджувати навіть на харчуванні	2
Немає відповіді	0,2

**Вкажіть, яка загальна кількість членів родини (включаючи Вас),
що постійно живуть разом з Вами:**

1 особа	2
2 особи	15
3 особи	36
4 особи	29
5 осіб	12
6 осіб	4
7 та більше осіб	2

З них дітей у віці до 17 років (включно):

0 осіб	45
1 особа	38
2 особи	15
3 особи та більше	2

Ваша родина (ті, з ким Ви ведеєте спільне домашнє господарство) мешкає:

У приватному будинку (займає весь будинок)	42
Займає частину приватного будинку	5
В окремій квартирі	49
Займає частину квартири	2
Займає в гуртожитку	1
Інше, вкажіть:	0,2
<i>Немає відповіді</i>	0,8

Скільки квадратних метрів загальної площі у Вашій квартирі?

Менше 20 кв. м	2
21–40 кв. м	16
41–60 кв. м	35
61–80 кв. м	24
81–100 кв. м	11
101–120 кв. м	3
121 та більше кв. м	2
<i>Немає відповіді</i>	7

Якщо матеріальне становище середньостатистичної родини України
взяти за якийсь середній показник,
то як Ви у порівнянні з ним оцінюєте матеріальне становище Вашої родини?

Дуже високе	Високе	Вище за середнє	Середнє	Нижче середнього	Низьке	Дуже низьке	Немає відповіді
0,1	0,8	6	61	25	5	1	

Шлюбний стан

Чи перебували Ви коли-небудь у шлюбі,
як зареєстрованому, так і в незареєстрованому?

Так	71
Ні	29

Чи перебуваєте Ви зараз у шлюбі, як зареєстрованому, так і в незареєстрованому?

Так	60
Ні	11
Ніколи не перебував/ла	29

Ваш шлюбний стан зараз:

Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	54
Перебуваю у незареєстрованому шлюбі	6
Вдівець/вдова	2
Розлучений/на (розлучення оформлене офіційно)	7
Ми розійшлися, але розлучення не оформили	1
Припинили стосунки із партнером (розрив незареєстрованого шлюбу)	1
Ніколи не перебував в шлюбі	29

Чи передувало укладенню офіційного шлюбу незареєстрований шлюб
(спільне проживання без реєстрації шлюбу) з Вашим чоловіком/дружиною?

Так	6
Ні	48
Ніколи не перебував/ла	29
Не стосується	17

Чи маєте Ви намір взяти шлюб (встановити тривалі шлюбні стосунки, жити у зареєстрованому або незареєстрованому шлюбі) у майбутньому?

Так	25
Ні	13
Ще не вирішив/ла	2
<i>Не стосується</i>	60

Якщо "так", то чи плануєте Ви взяти офіційний шлюб?

Так, відразу	13
Так, але хотів/ла б щоб шлюб починався з випробувального етапу (незареєстрованого шлюбу) з подальшою реєстрацією	11
Ні, планую жити у незареєстрованому шлюбі	1
<i>Не стосується</i>	75

З якої причини Ви ще не уклали шлюб?

Вважаю, що я ще не готовий (не готова) до вступу в шлюб, шлюбних стосунків	12
Ще не зустрів/ла людину, з якою шлюб/шлюбні стосунки можливі	13
Маю сексуального партнера, але він (вона) не бажає (не може) брати шлюб або встановлювати постійні шлюбні стосунки	1
Ще замало часу минуло після втрати шлюбного партнера/розірвання стосунків із шлюбним партнером	1
Нема відповідних житлових умов	3
Нема стабільних, достатніх доходів	4
Через моїх рідних та близьких (незгода батьків, наявність дітей та ін.)	0,1
<i>Інше</i>	0,5

Чому Ви не маєте наміру взяти шлюб (встановити тривалі шлюбні стосунки, жити у зареєстрованому або незареєстрованому шлюбі) у майбутньому?

Через стан здоров'я	1
Хочу бути незалежним/ою, не хочу обмежувати свою свободу	5
Через моїх рідних та близьких (незгода батьків, діти тощо)	0,3
Хочу сконцентруватися на кар'єрі	2
Маю негативний досвід шлюбних стосунків і не хочу повторювати його	3
Вирішив/ла присвятити себе вихованню дітей, онуків	1,5
<i>Інше</i>	1

Який за черговістю шлюб, в якому Ви перебуваєте?

Перший шлюб	51
Другий шлюб	8
Третій шлюб	0,5
Четвертий шлюб і більше	0,1
Ніколи не перебував/ла	29
Не стосується	11
<i>Немає відповіді</i>	0,4

Чи задоволені Ви своїм шлюбом?

Цілком задоволений/а	34
Скоріше, задоволений/а	22,5
Скоріше, незадоволений/а	3
Повністю незадоволений/а	0,2
Важко відповісти	1
Ніколи не перебував/ла	29
<i>Не стосується</i>	11

Чи виникали у Вас наміри щодо розлучення/розірвання стосунків?

Так, часто	1
Так, іноді	13
Ні	46
Ніколи не перебував/ла	29
<i>Не стосується</i>	11

Загальні шлюбні та дітородні орієнтації

Чи згодні Ви з таким твердженням:
"Шлюб – це застарілий спосіб організації сім'ї"?

Згоден/на	19
Не згоден/на	80
<i>Немає відповіді</i>	1

**Чи погоджуєтеся Ви з таким твердженням:
"Дитині для того, щоб рости щасливою, потрібний дім, де є батько і мати"?**

Скоріше, погоджуся	96
Скоріше, не погоджуся	3
Немає відповіді	0,4

**Як Ви думаєте, скільки дітей має бути у сучасній сім'ї
(в ідеалі, безвідносно до Ваших планів)?**

Жодної дитини	1
Одна дитина	17
Дві дитини	67
Три дитини	13
Чотири дитини	2
П'ятеро дітей	0,2
Шестеро дітей	0,1
Десять дітей	0
Немає відповіді	0,3

**Чи згодні Ви, що бути домогосподаркою і виховувати дітей –
це такий же спосіб реалізувати себе, як і працювати за фахом?**

Повністю згоден/на	21
Скоріше, згоден/на	36
Скоріше, не згоден/на	31
Повністю не згоден/на	12
Немає відповіді	0,4

**Чи вважаєте Ви, що чоловік, як і жінка,
може і має брати відпустку по догляду за дитиною? (Оберіть лише одну відповідь)**

Повністю згоден/на	25
Скоріше, згоден/на	34
Скоріше, не згоден/на	28
Повністю не згоден/на	13
Немає відповіді	0,4

Скільки дітей Ви хотіли мати, коли думали про це у дитинстві, юності?

0 дітей	0,3
1 дитина	10
2 дітей	55
3 дітей	11
4 та більше дітей	3
<i>Не думав/ла про це</i>	20

Як Ви вважаєте, чи виправдано є свідома відмова репродуктивно здорових пар взагалі від народження дітей в Україні?

Так	20
Ні	79
<i>Немає відповіді</i>	1

З чим, на Вашу думку, пов'язані відкладання народження дітей в Україні?

Недостатнім рівнем матеріального добробуту більшості населення України	74
Невпевненістю в майбутньому дітей	48
Невирішеністю житлової проблеми	50
Безробіттям та іншими проблемами із зайнятістю	38
Труднощами поєднання кар'єри, отримання освіти з виконанням батьківських обов'язків	33
Нестабільністю політико-економічної ситуації в країні	29
Недоліками соціального захисту материнства і дитинства	18
Нестабільністю шлюбно-сімейних відносин	18
Незадовільним станом медичного обслуговування дитородної діяльності в країні	16
Проблемами доступу до доброякісних послуг освіти (дошкільної, загальної та вищої)	14
<i>Інше</i>	1

Яке Ваше ставлення до незареєстрованого шлюбу?

Позитивне, якщо це спільне рішення шлюбних партнерів	37
Позитивне, як до випробувального етапу перед офіційним шлюбом	22
Позитивне, якщо у шлюбних партнерів немає спільних дітей	13
Негативне	25
<i>Важко відповісти</i>	3

Дітородна ситуація та установки

Скільки дітей Ви маєте?

Немає дітей	37,5
Одна дитина	31,5
Дві дитини	26
Три дитини	4
Чотири та більше дітей	1

Д5. Чи запланованим було народження Вашої останньої дитини?

Так	51
Ні	9,5
<i>Не пам'ятаю</i>	2
<i>Немає дітей</i>	37,5

Скільки всього Ви плануєте мати дітей.

0 дітей	2
1 дитину	22
2 дітей	50
3 дітей	8
4 та більше дітей	1
Скільки народиться	4
<i>Не знаю</i>	13

Чи плануєте Ви народити дитину в найближчі 3 роки?

Так	22
Ні	76
<i>Ще не вирішив/ла</i>	2

А скільки всього дітей Ви хотіли б мати за наявності необхідних умов?

0 дітей	2
1 дитину	12
2 дітей	55
3 дітей	14
4 та більше дітей	2
Скільки народиться	4
<i>Не знаю</i>	11

МОНІТОРІНГ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

**Якщо Вам відома думка Вашого чоловіка (дружини)/партнера,
то скільки всього дітей він(вона) хотів/ла б мати?**

0 дітей	2
1 дитину	9
2 дітей	35
3 дітей	8
4 та більше дітей	1
Немає шлюбного партнера	30
Скільки народиться	3
<i>Мені не відомо</i>	12

**Що для Вас є або було раніше (або може бути) основними перепонами
для народження бажаної кількості дітей?**

Недостатність матеріального забезпечення сім'ї	54
Хочу досягти успіхів у кар'єрі	18
Зайнятість і професійне навантаження не маю достатньо часу для догляду і виховання дітей	13
Відсутність належних житлових умов	39
Напружені стосунки в сім'ї (у тому числі між членами подружжя)	8,5
Проблеми зі здоров'ям	17
Неможливість створення необхідних умов для забезпечення майбутнього дітей (дати дітям належну освіту тощо)	24
Небажання шлюбного партнера мати більше дітей	7
Зниження конкурентноздатності та втрати заробітку у зв'язку з народженням дітей	3
Бажання зосередитись на власних інтересах	6
Бажання мати більше вільного часу	5
<i>Інше</i>	3

**Чи вважаєте Ви необхідним для повноцінного виховання дитини
наявність у неї братів чи сестер?**

Так	77
Ні	16
<i>Не знаю</i>	7

Уявіть, що Ваш син чи Ваша донька стали дорослими, мають власні сім'ї й запитують Вашої поради щодо кількості дітей. Яку кількість дітей Ви порадите їм народити?

0	0,2
1	8
2	47,5
3	7
4 та більше	0,5
Скільки народиться	15
Не знаю	21

Що може спричинити відкладання народження першої/наступної дитини для Вас?

Бажання завершити здобуття освіти	19
Наміри створити житлові умови, необхідні для дитини	38
Наміри поліпшити матеріально-фінансове становище	46
Складні взаємовідносини у сім'ї	9
Бажання пожити "для себе"	20
Плани щодо зміцнення здоров'я	14
Необхідність інтервалу між народженням дітей/або попередньою вагітністю	6
Бажання дочекатися соціально-політичної стабільності в країні	11
Очікування поліпшення ситуації щодо медичного обслуговування; дошкільної (шкільної) освіти; соціального захисту материнства і дитинства	10
Наміри перевірити почуття (міцність стосунків із партнером)	7
Очікування на офіційну реєстрацію шлюбних стосунків	5
Інше	4

За яких змін в умовах Вашого життя Ви б зважилися на народження ще однієї або більше дітей?

При достатньому матеріальному становищі	28
За достатніх житлових умов	16
Одружитись/вийти заміж	10
Добре оплачувана робота	9
При політичній стабільності в країні	7
Безкоштовна освіта	2
Поліпшення здоров'я	4
Нормальні сімейні стосунки	3
Закінчення навчання	2
Безкоштовна медицина	1

Покращення економіки	1
Покращення медичного обслуговування	1
Збільшення виплат при народженні дитини	1
Соціальний захист сімей	0,5
Незапланована вагітність	0,5
Покращення у сфері освіти	0,2
Збільшення кількості дитячих садків	0,1
Важко відповісти	2
Ні за яких	16
<i>Немає відповіді</i>	23

Оцінка населенням сімейної політики в Україні

З яким із наведених трьох тверджень Ви згодні найбільшою мірою?

Держава має допомогти сім'ї мати стільки дітей, скільки ця сім'я сама бажає	47
Держава має намагатися зацікавити сім'ї у народженні більшої кількості дітей, створивши для цього необхідні умови	47
Держава ніяким чином не повинна впливати на народження у сім'ях тієї чи іншої кількості дітей	6

Чи вплинуло запровадження вагової одноразової допомоги при народженні дитини на Ваші плани стосовно кількості дітей у сім'ї?

Ні	87	
Так	13	Як вплинуло?
		Вже народили після введення допомоги
		Чекаємо народження дитини у цьому році
		Плануємо народити наступного року
		Плануємо народити через 2-3 роки
		Інше
		Питання не ставилося
		87

Як Ви вважаєте, чи є виправданими державні витрати на одноразову допомогу при народженні дитини?

Цілком, адже вони сприятимуть підвищенню народжуваності в країні	36
Так, оскільки сприятимуть поліпшенню матеріального становища сімей з дітьми (особливо кількома)	39
Не зовсім виправданими, краще було спрямувати ці кошти на інші заходи щодо стимулювання дітородної активності	11
Невиправданими, оскільки вони суттєво не впливають на дітородну активність	8
Зовсім невиправданими і такими, що можуть мати негативні наслідки	5
<i>Інша думка</i>	1

Як Ви гадаєте, чи можна очікувати підвищення народжуваності у нашій країні шляхом поліпшення матеріально-побутових умов життя населення (якщо таке поліпшення матиме місце в найближчому майбутньому)?

Так	50
Так, але незначного	39
Ні	7
<i>Важко відповісти</i>	4

На Вашу думку, яким чином сім'я впливає на кар'єру та особисту реалізацію в діловій сфері жінок та чоловіків?

	Е6.1. Як впливає на жінок	Е6.2. Як впливає на чоловіків
Сприяє особистій реалізації в діловій сфері	11	31
Гальмує кар'єрний розвиток	30	6
Залежно від особливостей сім'ї: може гальмувати, а може й сприяти кар'єрі	39	38
На різних етапах розвитку кожної сім'ї відбувається чи сприяння, чи гальмування кар'єрного росту її членів	20	25

Як Ви гадаєте, які з нижченаведених змін у соціально-економічних умовах та демографічній політиці здатні найбільшою мірою сприяти підвищенню народжуваності в країні?

Підвищення рівня оплати праці	69
Запровадження вагомих податкових пільг для сімей з дітьми	21
Збільшення одноразової допомоги при народженні дитини	22
Розширення мережі дитячих дошкільних закладів та поліпшення якості їх послуг	16
Створення умов для успішного поєднання професійної зайнятості з материнством (батьківством)	23
Поліпшення житлових умов	47
Збільшення адресної допомоги малозабезпеченим сім'ям з дітьми	11
Підвищення соціального престижу батьківства і материнства, формування дружнього до сімей з дітьми соціального середовища	11
Збереження безкоштовної середньої й вищої освіти та підвищення її якості	18,5
Підвищення доступності і якості медичного обслуговування для дітей	14
Запровадження щомісячної допомоги на дітей (до повноліття) усім сім'ям	20,5
Інформаційно-просвітницька діяльність, спрямована на формування настанов на народження двох-трьох дітей	2

Ставлення населення до багатодітності

Ваше ставлення до багатодітності (наявність у сім'ї 5 і більше дітей)?

Схвальне	24
Негативне	15
Мені цих дітей шкода	8
Мені цих батьків шкода	3
Байдуже (це справа вибору подружжя)	11
Вважаю, що такі батьки і сім'ї заслуговують на підтримку і повагу	16
В залежності від того, наскільки свідомо подібна багатодітність	22
<i>Інше</i>	0,4

Як Ви вважаєте, чому сім'ї приймають рішення стати багатодітними?

	Перший вибір	Інші зазначені
Це сприяє повноцінному вихованню дітей	11	11,5
Це зменшує вірогідність залишитися одному в старості	8	18
Це зміцнює подружні стосунки	9	16
Через релігійні переконання	18	24,5
Вбачають у дітях головний сенс життя	21	19
Через небажання робити аборт	6	22
Через помилки в контрацепції	2,5	9
Хочуть одержати матеріальну допомогу від держави	10	22
Стихийно, вони не думають про майбутнє	13	19
Інше	0,1	0,4
Немає відповіді	1	-

Яке Ваше ставлення до багатодітних сімей?

До сімей з:	Сам/а планую стільки дітей мати	Захоплюються ними	Позитивне	Стримане	Негативне	Дуже негативне	Немає відповіді
3 дітьми	6	17	55	17	2,5	1	0,4
4 дітьми	0,4	13	46	30	8	1,5	0,7
5 дітьми	0,4	9	34	35	18	3,5	0,8
6–8 дітьми	0,1	8	23	32	25	11	0,7
9 і більше дітей	0,1	9	20	29	24	16	0,7

Якщо рівень доходів Вашої сім'ї дозволяв би Вам не працювати (не займатися оплачуваною діяльністю), то швидше за все Ви ...

Не працювали б, займалися домогосподарством і вихованням дітей	19
Перейшли б на неповний робочий день, щоб було більше часу на ведення домогосподарства і виховання дітей	33
Продовжували б працювати повний робочий день, щоб мати більше грошей	23
Працювали б повний робочий день у відповідності зі специфікою своєї роботи і власним бажанням досягти успіхів у кар'єрі, професійній самореалізації	24
Немає відповіді	0,5

Становище дітей, позбавлених батьківської опіки та піклування

На Вашу думку, які найбільш суттєві причини поширення соціального сирітства, безпритульності та бездоглядності дітей в Україні?

(Сума відповідей респондентів не дорівнює 100%, оскільки респондент міг обрати декілька варіантів відповіді)

Безвідповідальне ставлення батьків до виконання своїх обов'язків	62
Бідність сімей з дітьми	39
Зловживання батьків алкоголем та наркотичними засобами	70
Відсутність дієвих соціальних програм державної підтримки сімей з дітьми	17
Поширення насильства та жорстокості в сім'ї	26
Злочинна діяльність батьків	17
Зниження рівня моральності серед населення	24
Поширення сирітства дітей унаслідок смерті батьків/одного з батьків	11
Психічні захворювання	4,5
Інше	0,2

На Вашу думку, що має підвищити зацікавленість громадян України до прийому на виховання в сім'ю дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування?

(Сума відповідей респондентів не дорівнює 100%, тому що респондент міг обрати декілька варіантів відповіді)

Підвищення соціальної значимості прийняття дитини-сироти у сім'ю на виховання	46
Достатній рівень оплати такої діяльності	32
Забезпечення таємниці влаштування дитини в сім'ю	29
Підвищення рівня матеріального забезпечення громадян	55
Створення структур, які б надавали психологічну та педагогічну допомогу батькам у вихованні таких дітей	29
Особистий приклад громадян, які мають певну "вагу" в українському суспільстві (представники уряду, відомі політики, спортсмени, естрадні співаки тощо)	22
Інше, що саме	1

Достатній рівень оплати такої діяльності (грн. на місяць на дитину)

Питання не ставилося	68
До 500 гривень	1
600–1000	6
1100–2000	9
2100–10000	8
Немає відповіді	8

Чи допускаєте Ви можливість, що Ви самі усиновите/візьмете під опіку дитину, позбавлену батьківської опіки або організуєте дитячий будинок сімейного типу?

Так	19
Ні	81

Коли-небудь обговорювалася у Вашій сім'ї можливість взяти на виховання дитину, яка залишилася без батьківського піклування?

Так	11
Ні, ніколи	89

Зараз в Україні відбувається реформа системи державної влаштування дітей, позбавлених батьківської опіки.

Як Ви вважаєте, яка форма влаштування є якнайкращою для таких дітей?

	Перший вибір	Другий вибір	Разом
Усиновлення громадянами України	41	20	61
Приймозна сім'я	32	34	66
Дитячий будинок сімейного типу	17	27	44
Виховання дітей у спеціалізованих закладах: школи-інтернати, дитячі будинки, будинки дитини	4	8	12
Усиновлення іноземними громадянами	6	11	17